Lerend Netwerk Samenwerken met ouders via Spelen met Doe-Taal

Opbrengsten 2025/2026

Doorontwikkeling van Spelen met Doe-Taal

Het afgelopen jaar hebben binnen dit lerend netwerk mooie ontwikkelingen plaatsgevonden. Eén van de ontwikkelingen is de doorontwikkeling van *Spelen met Doe-Taal*. Deze ontwikkeling kwam voort uit signalen uit de praktijk. Kleuterleerkrachten binnen dit lerend netwerk gaven aan dat de activiteiten uit de methodiek onvoldoende uitdaging boden voor kleuters. Deze waardevolle, praktijkgerichte feedback vormde het uitgangspunt voor de ontwikkeling van een tweede editie van *Spelen met Doe-Taal*.

Naast eenvoudige basisactiviteiten is nu ook ***Verder Spelen met Doe-Taal*** toegevoegd. Hiermee krijgen kinderen de mogelijkheid om op een hoger niveau verder te ontdekken, te spelen en te leren. De activiteiten sluiten daardoor beter aan bij de ontwikkelbehoeften van kleuters. Ook thuis biedt dit nieuwe mogelijkheden: oudere broertjes en zusjes kunnen op hun eigen niveau meespelen. Zo ontstaat er ruimte om als gezin samen te spelen, taal te ontdekken en van elkaar te leren.

Een andere waardevolle toevoeging is de ouderinformatie in ***Wist je dat…?*** Deze informatie is direct gekoppeld aan de activiteiten van *Spelen met Doe-Taal*. Hierdoor kunnen professionals de informatie op een natuurlijke en laagdrempelige manier met ouders delen. Deze ouderinformatie biedt waardevolle aanknopingspunten voor gesprekken met ouders en kan daarnaast de interprofessionele samenwerking bevorderen.

De nieuwe editie van *Spelen met Doe-Taal* zal worden uitgebracht in de vorm van een praktische map met een handleiding en losse activiteitenbladen. Deze bladen kunnen eenvoudig uit de map worden gehaald om te worden gekopieerd of gescand en vervolgens aan ouders te worden meegegeven.

Bij de ontwikkeling van zowel de verdiepende activiteiten als de ouderinformatie hebben verschillende kleuterexperts vanuit **De Schoor, Welzijn in Almere, Bijzonder JIJ Almere, Het Taalcentrum Almere en Passend Onderwijs Almere** hun kennis en ervaring ingebracht.

Uit de praktijk

Pim: "Mama, hoe kan dat nou? Hoe komt mijn kaart uit de brievenbus bij opa en oma?"

Moeder van Bram: "Ik ging helemaal terug naar mijn jeugd, toen we samen onder de tafel speelden in de zelfgemaakte hut."

WE-Thuis Professional: "De 'wist je datjes' bij de activiteiten maken het makkelijker om met ouders over allerlei onderwerpen in gesprek te gaan."

Vader van Luca en Sofia: "Onze zoon van bijna 3 doet thuis de basisactiviteit. En onze dochter van 6 doet mee met 'Verder spelen met Doe-taal'."

Vestigingsmanager van kinderopvang: "Samenwerken met ouders begint met een gedeelde visie die door de hele organisatie wordt gedragen."

Leerkracht: "Ouders vinden het inmiddels heel normaal en ook heel leuk om regelmatig op de groep samen met hun kind een activiteit te doen."

Pedagogisch Professional: "Wij vragen anderstalige kinderen naar de woorden in hun thuistaal. Zo kunnen zij makkelijker schakelen tussen dezelfde woorden in twee talen."

Informatie voor ouders

Onderstaande informatieve onderwerpen voor ouders komen bij een aantal activiteiten aan bod. Dat gebeurt in de vorm van: **Wist je dat**.....? Zie ook pagina 11: **aandacht voor ouders**. In onderstaand overzicht vind je de onderwerpen met bijbehorend nummer van de activiteit.

Structuur en veiligheid - nr. 1
Omgaan met emoties/**Ondersteuning bij de opvoeding** - nr. 2
Materialen op een andere manier gebruiken voor spel - nr. 3
Milieu (zwerfafval) - nr. 4
Hoofdluis - nr. 6
Procescomplimenten - nr. 7
Gezonde voeding en richtlijnen Rijksoverheid - nr. 8
Bibliotheek: boeken in verschillende talen/Boeken over serieuze onderwerpen - nr. 10
Schermtijd en richtlijnen Rijksoverheid - nr. 13
Autonomie: ruimte voor eigen keuzes - nr. 14
Verantwoordelijkheidsgevoel stimuleren (eigen plantje verzorgen) - nr. 16
Omgaan met taalfouten - nr. 18
Helpen met klusjes in huis/Belang van doe-taal - nr. 20
Financiële ondersteuning - nr. 21
Kosteloze materialen gebruiken voor spel - nr. 24
Ruimte voor autonomie: belang van zelf ontdekken - nr. 27
Bibliotheek - nr. 29
Belang van rollenspel - nr. 30
Belang van rollenspel - nr. 33
Moeite hebben met onderscheiden van kleuren **(bij twijfel: verwijzen)** - nr. 34
Materialen op een andere manier gebruiken voor spel - nr. 39
Sociale regels: leren delen/Leren door zoveel mogelijk zintuigen te gebruiken - nr. 40
Fantasieangsten/ Het belang van de thuistaal (de taal van het hart) - nr. 41
Belang van buitenspel - nr. 45
Ervaringen opdoen in 'de echte werkelijkheid' (naar de kinderboerderij) - nr. 47
Belang van fouten maken - nr. 48
Mondmotoriek en (uit)spraak - nr. 50
Voorbereiding op de basisschool: zelf kleding aan- en uittrekken - nr. 51
Spelen met kosteloos materiaal - nr. 52
Belang van doe-taal - nr. 54
Observeren, luisteren met aandacht en kind volgen in spel - nr. 62
Gezond bewegen en richtlijnen Rijksoverheid - nr. 63
Bibliotheek - nr. 64
Voorbereiding op de basisschool: zindelijkheid - nr. 66
Speelkleding die vies mag worden en waar kinderen goed in kunnen bewegen - nr. 68
Financiële ondersteuning - nr. 69
Veiligheidsregels tijdens winkelbezoek - nr. 70
Kosteloze materialen gebruiken voor spel - nr. 72
Traktatie- en feestbeleid - nr. 73
Veiligheidsregels in het verkeer - nr. 74
Belang van rollenspel - nr. 75
Uitdagend spel: (kapotte) apparaten uit elkaar halen - nr. 76
Belang van zingen - nr. 77
Bibliotheek/luisterboeken in alle talen nr. 81
Belang van rollenspel - nr. 85
Voorbereiding op de basisschool: zelf jas aandoen - nr. 87
Veiligheid tijdens vakantie en om hulp leren vragen - nr. 90
Spelen met voorwerpen uit de natuur - nr. 91
Autonomie: ruimte voor eigen keuzes - nr. 95
Speelgoed maken (fornuisje) - nr. 99
Speelgoed maken (sjoelspel) - nr. 102

Praktijkonderzoek: Spelen met emoties, de taal van het hart

De vraag vanuit kleuterleerkrachten over het bieden van meer uitdaging aan kleuters vormde afgelopen jaar de aanleiding om te kijken naar de differentiatiemogelijkheden van de activiteiten in *Spelen met Doe-Taal*.

Voor ons praktijkonderzoek naar verschillende manieren waarop differentiatie naar boven en naar beneden mogelijk is, hebben wij één activiteit uitgekozen om verder uit te werken. Deze activiteit gaat over spelen met emoties. We onderzochten hoe deze activiteit kon worden aangeboden aan zowel dreumesen, peuters als kleuters. Daarnaast hebben we gekeken naar de rol van ouders. Wat hebben ouders nodig wanneer zij thuis met hun kind een activiteit die gaat over emoties willen doen?

Een belangrijke meerwaarde van dit lerend netwerk is dat professionals werken met verschillende leeftijdsgroepen. Hierdoor konden wij het afgelopen jaar dezelfde activiteit vanuit verschillende ontwikkelingsfasen onderzoeken. Door samen te reflecteren, ontstond een rijk en veelzijdig beeld van wat werkt en van wat kinderen van verschillende leeftijden en hun ouders nodig hebben.

Waarom een activiteit over emoties?

Wij denken dat peuters en kleuters veel kunnen hebben aan extra ruimte om te spelen en samen te praten over emoties. Door spelenderwijs te ontdekken wat ze voelen en waarom, leren ze hun eigen gevoelens steeds beter begrijpen. Dat helpt hen om beter met emoties om te gaan, bijvoorbeeld wanneer iets spannend, moeilijk of onverwacht is.
Oudere peuters en kleuters ontdekken steeds meer dat ook andere mensen gevoelens hebben. Hoe voelt een ander zich? Waarom reageert iemand zo? En wat kan ik doen om te helpen? Door hierover te spelen en te praten, ontwikkelen kinderen niet alleen meer begrip voor zichzelf, maar ook voor de mensen om hen heen.

Wat hebben we ontdekt?

Op basis van ervaringen uit verschillende praktijken en onze gesprekken met elkaar hebben wij verschillende **inzichten** opgedaan in het omgaan met emoties bij jonge kinderen en de rol van ouders en professionals:

- **Jong beginnen met praten over emoties is waardevol.**
  Wanneer kinderen van jongs af aan ervaren dat alle emoties erbij horen, ontstaat er veel ruimte om gevoelens te herkennen, te uiten en erover te praten.
- **Jonge kinderen leren vooral door te spelen en te ervaren.**
  Speelse activiteiten die gaan over emoties sluiten goed aan bij deze manier van leren, mits ze passen bij het taal- en ontwikkelingsniveau van het kind.
- **Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier.**
  Bij het aanbieden van activiteiten over emoties is het daarom belangrijk om niet alleen rekening te houden met de leeftijd van een kind, maar ook met de individuele ontwikkeling, behoeften en belevingswereld.
- **Door goed te kijken en te luisteren, kunnen volwassenen aansluiten bij wat een kind laat zien en vertelt – met woorden én zonder woorden.**
  Eenzelfde activiteit kan voor ieder kind iets anders betekenen. Een dreumes kan een gevoel vooral lichamelijk ervaren en dit uiten in een gebaar of beweging. Een peuter kan een (basis)emotie herkennen en benoemen. Een kleuter kan daar steeds meer woorden,

ervaringen en verhalen aan verbinden. Dit laat zien dat kinderen niet altijd meteen de juiste woorden nodig hebben om zich uit te drukken.

- **Spelen met emoties kan zowel binnen de groep als thuis op een laagdrempelige manier worden ingezet.**
  Door emoties op een speelse en herkenbare manier tegelijkertijd in de groep en thuis aan te bieden (zoals in Spelen met Doe-Taal gebeurt), ontstaat ruimte om gevoelens te ontdekken, herkennen en bespreken in twee verschillende contexten.
- **Een speelse benadering maakt het gemakkelijker om emoties bespreekbaar te maken.**
  Activiteiten die aansluiten bij het taal- en denkniveau van kinderen bieden een laagdrempelige ingang om gevoelens te herkennen en te bespreken. Dit kan niet alleen kinderen, maar ook ouders ondersteunen.
- **De thuistaal speelt een belangrijke rol bij het praten over emoties.**
  Wanneer kinderen in hun vertrouwde thuistaal over gevoelens kunnen praten, krijgen zij de mogelijkheid om emoties te verkennen in de taal waarin zij zich het meest vertrouwd voelen. Juist bij emoties kan dit van grote betekenis zijn. De taal van thuis is vaak de taal waarin gevoelens het meest dichtbij komen: de taal van het hart. De vertrouwde taal kan helpen om gevoelens beter onder woorden te brengen. Dit geldt zowel voor kinderen als voor volwassenen. Daarom is het waardevol om ouders te stimuleren om thuis, in hun vertrouwde thuistaal, samen met hun kind over gevoelens te praten.
- **Praten over emoties is onderdeel van een goede samenwerking met ouders.**
  Ouders en professionals kunnen verschillende ideeën, ervaringen en gewoontes hebben over het uiten en bespreken van emoties. Door nieuwsgierig te zijn naar elkaars perspectief en hierover met elkaar in gesprek te gaan, ontstaat ruimte voor begrip en een gezamenlijke aanpak. Dat kan alleen vanuit een vertrouwensrelatie tussen professionals en ouders.
- **Wat voor het ene kind werkt, hoeft niet voor ieder kind te werken.**
  Het is daarom belangrijk om tijd en ruimte te nemen om samen te bespreken wat ouders en professionals zien en ervaren. Door ervaringen uit te wisselen en te reflecteren op de manier waarop met emoties wordt omgegaan, kunnen ouders en professionals van elkaar leren en beter aansluiten bij wat ieder kind nodig heeft.

Conclusie:

- **Emoties zouden een meer vanzelfsprekende plek mogen krijgen binnen onderwijsprogramma's, in iedere groep en in de samenwerking met ouders.**

Handreiking Spelen met Emoties – de taal van het hart

We hebben bovenstaande inzichten aangevuld met praktische tips en suggesties. Zo is de handreiking *Spelen met emoties* – de taal van het hart ontstaan. Met deze handreiking willen we jonge kind professionals inspireren. Om samen met kinderen emoties te ontdekken, taal te geven aan emoties en te ervaren dat zij dit op een leuke en speelse manier kunnen doen.

In deze handreiking zijn een paar korte filmpjes te zien die gaan over een activiteit uit *Spelen met Doe-Taal* die gaat over emoties. Deze activiteit is bijgevoegd. Voor de filmpjes is toestemming verkregen van de betrokken ouders en pedagogisch professional.